

DREMPELS SLECHTEN MET BEHOUD VAN IDENTITEIT

Beleidsplan Remonstrantse Gemeente Rotterdam 2014-2018

A INLEIDING

Het beleidsplan van de Rotterdamse Gemeente Rotterdam 2010-2014 *Boeiend en Bindend* heeft zijn einddatum bereikt. Tijd voor evaluatie en het schrijven van een nieuw plan. De Kerkenraad stelde daartoe een beleidscommissie in. Vanaf maart 2014 werkten de commissieleden - Koen Holtzapffel, Tota Kroner, Martine Vredenbregt, Maaike Rosen Jacobson, Henk Jelle Reitsma en Jacomina van Andel - aan een concept voor 2014-2018. In dezelfde periode werkte een landelijke beleidscommissie de formulering uit van een landelijk beleidsplan voor de Remonstrantse Broederschap. De Rotterdamse commissie heeft er voor gekozen de analyses en voorstellen uit het landelijke plan tegen het licht te houden en te bezien op welke wijze de Remonstrantse Gemeente Rotterdam bij dit plan kan aansluiten. Bij deze analysering heeft de commissie ook de omstandigheden in de gemeente Breda (sinds 1-1-2014 een volwaardig onderdeel van de gemeente Rotterdam) betrokken. Deze gemeente vormt in de regio rond Breda de enige plek waartoe Remonstranten zich kunnen wenden en heeft zodoende een belangrijke functie.

Ter informatie: onder het vorige Rotterdamse beleidsplan zat een fundamentele (beleids)keuze: worden we, nu we constateren dat het ledental terugloopt, qua strategie een egel of een vos? De vos gaat op zoek om hier en daar 'slachtoffers' te vinden (al dan niet met sluwe streken). De egel gaat in alle consternatie rustig zitten, steekt zijn stekels op en zingt de storm wel uit. In de voorbereiding van dit plan in 2009-2010 werd reeds geconstateerd dat niets veranderen, onszelf blijven en maar kijken wie daar op af komt - de egel - geen optie is en we initiatieven moeten nemen om te groeien. Vijf jaar later is die constatering nog even waar en wordt deze door het landelijke plan bevestigd.

In de alinea's *Ter informatie (hierboven)* en *evaluatie 2010-2014* onder *C. Waar staan Remonstranten voor* van dit beleidsplan geeft de commissie een korte terugblik op de afgelopen jaren. Tijdens de KR-vergaderingen en in de voorbereiding van de Beleidscommissie op het beleidsplan 2014-2018 zijn veel van de opmerkingen die de 18 aanwezigen op het gemeenteberaad d.d. 19 februari óók besproken. Omdat dit concept beleidsplan een **visieplan** is, is het niet de plaats voor het benoemen van de concrete uitwerking. Wanneer tijdens de Algemene Vergadering van Leden en Vrienden (AVLV) op zondag 7 juni 2015 het concept beleidsplan definitief wordt vastgesteld, kunnen we als gemeente ook het werkplan dat hieruit volgt, concreter invullen. Ieder jaar bereidt de Programmacommissie het jaarprogramma voor het komende kerkseizoen voor. In het jaarprogrammaboekje dat u jaarlijks ontvangt, vindt u de activiteiten die concreet invulling geven aan de uiteenlopende wensen. De kerkenraad zal de betrokken werkgroepen, kringen en commissies ook vragen de betreffende aandachtspunten mee te nemen in de uitvoering.

Over het werk van de contactleden en wijksecretarissen is een eerste notitie opgesteld. Deze notitie wordt in de komende maanden in klein verband uitgewerkt. Het is van groot belang dat nieuwe contactleden dit belangrijke werk in de komende jaren ook op hún wijze willen voortzetten.

B NIEUW LANDELIJK PLAN EN ROTTERDAM

Het nieuwe landelijke plan is gebaseerd op resultaten van het onderzoeksbureau Motivaction. Dit bureau onderzocht onder respondenten welke doelgroep het aanbod van de remonstranten aantrekkelijk zou kunnen vinden. Zij typeren de Remonstrantse Broederschap als *een groep niet-dogmatische gelovigen met een sterk intellectueel ingestelde traditie*. Motivaction verwacht de meeste interesse voor dit type geloof bij **1.** de zoekende groep met kerkelijke achtergrond van 45 - 65 jaar, goed opgeleid en nog enigszins vertrouwd met de christelijke traditie, geïnteresseerd in zingeving en religie. Het remonstrants gedachtegoed kan daarnaast van betekenis/interessant zijn voor **2.** de bredere groep van zinzoekers (Motivaction: de 'Happinez-generatie'), de kans op 'succes' echter is het grootst bij groep **1.**

Voor beide groepen geldt dat zij drempels ervaren en/of hebben om aan te sluiten bij de remonstranten, die remonstranten moeten slechten. Vervolgens kwam naar voren uit het onderzoek dat *Wie op zoek is naar een vrijere vorm van geloven zeker niet 'vanzelf' bij de remonstranten uitkomt.*

Motivaction signaleert vijf drempels en oplossingsrichtingen, waaraan de beleidscommissie hieronder meteen opmerkingen over/speerpunten voor de Rotterdamse situatie toevoegt:

C REMONSTRANTEN ROTTERDAM STAAN VOOR

Remonstranten Rotterdam - wij - willen inhoud en vorm geven aan een vrij en verdraagzaam christendom. In die doelstelling ligt onze identiteit en onze bestaansgrond.

We willen daarbij open staan voor andere vormen van geloof en levensbeschouwing, terwijl onze eerste oriëntatie de christelijke traditie in de volle breedte blijft, met haar schat aan verhalen, rituelen en symbolen, kunst en waarden en normen. De gemeente gaat daarin ook de samenwerking met andere (kerk)genootschappen aan.

Het individu heeft alle ruimte in de eigen zoektocht naar zin(geving), tegelijk laat de gemeente zien dat er een band is tussen individu en gemeenschap en dat deze persoonlijke toegevoegde waarde heeft. In de zoektocht naar zin(geving), komt naar voren dat mensen niet specifiek op zoek zijn naar het *wat* in de ander. Ten diepste is men op zoek naar *wie* de ander is. Wanneer wij elkaar tegenkomen, ontmoeten wij elkaar in de tussenruimte die kan ontstaan als wij benieuwd zijn, belangstelling hebben, de tijd nemen om te luisteren naar wat die ander beweegt, inspireert. Mensen kunnen zichzelf zijn in de gemeente en tegelijk deel uitmaken van een Bezielde Verband: een plek van bezinning, ontmoeting en spiritualiteit, van contact tussen spiritualiteit, kunst, cultuur en wetenschap. Waar mensen elkaar in aanraking brengen met het geheim van het leven, met wat groter is dan wijzelf ... Midden in het leven, zonder zweverig te zijn. Het kunnen inzetten van je talenten is een belangrijk aspect en is een praktische bijdrage.

De band tussen het individu en de gemeente krijgt ook vorm door aandacht voor pastorale zorg.

Evaluatie 2010-2014

De afgelopen jaren nam de diversiteit aan activiteiten in de Remonstrantse Gemeente Rotterdam verder toe en is ook in de kerkdiensten nog meer variatie aangebracht. Voorzichtig is er in deze

periode naar verbinding gezocht met anderen om potentiële kerkbezoekers te ontmoeten en mogelijk te 'leren' van wat anderen voor/over het voetlicht brengen en wat bezoekers daarin aantrekt. De activiteiten van de Stichting Kerkgebouw Museumpark (Arminius) op het gebied van cultuur en debat, en daarmee de verhuur van de kerkruimten, zorgen voor een gestage stroom nieuwe bezoekers aan het gebouw.

Oplossingsgericht Rotterdam:

Ook de bezoekers aan de Arminius-activiteiten zijn onderdeel van de Motivaction-doelgroep. De Remonstranten Rotterdam willen hen nieuwsgierig maken naar de geloofsgemeenschap die in dit kerkgebouw kerkt en graag haar activiteiten houdt. Speciaal om het gedachtegoed, de historie en de buitengewone sfeer.

Aandachtspunt:

het aanbod aan activiteiten op een passende manier onder de aandacht brengen van diegenen die mogelijk in specifiek remonstrantse activiteit geïnteresseerd zijn.

Essentieel: gerichte PR en communicatie in opvolging van de landelijke RB-campagne.

Ideeën:

Nieuw is niet altijd beter. Het huidige aanbod aan activiteiten kan de gemeente op een nieuwe/andere manier onder de aandacht brengen: aansluiten bij trends of trendsettend zijn. Succesvol voorbeeld: kerstvieringen 2012, 2013.

Naar binnen gerichte en traditioneel-kerkelijk activiteiten uitbreiden en meer naar buiten richten op brede groep zinzzoekers (waaronder aandacht voor rituelen, die voor velen aantrekkingskracht hebben zonder gelovig te willen/hoeven zijn); een juiste mix creëren met diverse instapmogelijkheden.

Doel/Resultaat: potentieel geïnteresseerde krijgt het idee/ervaart dat de Remonstrantse Gemeente Rotterdam ergens voor staat (zie boven), dat zij in beweging is, experimenteert, naar nieuwe wegen zoekt om geloof, maatschappij en cultuur met elkaar in gesprek te brengen; voelt zich welkom, heeft zin om actief deel te nemen.

Drempel 1

Grote onbekendheid met de naam *remonstranten* en onbekendheid waarmee/waardoor de Remonstrantse Broederschap (RB) zich onderscheidt van andere geloofsgemeenschappen.

Oplossingsrichting Motivaction:

Een media-campagne, waarin de RB zich positioneert als een vooruitstrevende geloofsgemeenschap waarin je zelf kunt bepalen wat je gelooft, met veel aandacht en ruimte voor inhoudelijke verdieping, voor andere vormen van geloof en voor je eigen persoonlijke beleving van God en de wereld.

Situatie Rotterdam:

Onbekendheid met de naam en het gedachtegoed geldt ook voor de Remonstranten Rotterdam. Het kerkgebouw aan de Westersingel in Rotterdam is vooral bekend als Arminius(kerk) met de vele uiteenlopende, landelijke en stedelijke activiteiten die er in niet-kerkelijk verband plaatsvinden. Centrale ligging is een voordeel. In Breda ligt het kerkgebouw niet centraal in de stad met het gevolg dat daaruit geen bekendheid vloeit.

Oplossingsrichting Rotterdam:

Rotterdamse gemeente moet inhoudelijk en qua stijl aansluiten bij uitstraling landelijke RB-campagne. Breda sluit zich aan bij Rotterdam met specifiek de mogelijkheden die de jaarlijkse zomerkerkdienst van remonstranten in de Grote Kerk bieden en de kerkdiensten (3x per jaar) samen met andere vrijzinnige kerkgenootschappen.

Speerpunt 1 professionele in- en externe communicatie in relatie tot Drempel 1

Omschrijving:

Om het pluriforme van Rotterdamse (en als Rotterdamse Gemeente in combinatie met het Landelijke aanbod) activiteiten en boodschappen op het juiste moment, in de juiste vorm (o.a. opmaak en communicatiemiddel) bij de beoogde doelgroep onder de aandacht te brengen, is een permanente investering vereist in onderhoud van contacten en in productie van communicatiemateriaal; financiële investering ligt hieraan ten grondslag; alleen met voldoende, goed geplande en zorgvuldig afgewogen middelen - versterken we elkaar - en met de juiste follow up (in toon en adequaat inspelen op de vragen) kunnen we de doelgroepen aanspreken en willen zij zich verbinden of nemen zij in overweging zich te verbinden;

Aandachtspunt:

Uitzoeken of het beoogde doel te realiseren is met uitsluitend vrijwilligers. Vrijwillig is niet vrijblijvend. Men durft mensen veelal niet aan te spreken - of wil dat niet - wanneer dingen anders gaan dan gewenst. Een vrijwilligersorganisatie kan uitstekend functioneren als deze adequaat wordt geleid door iemand die dit (vrijwillig) graag doet en er tijd voor kan vrijmaken; men kan hiervoor zo nodig een cursus volgen; echt tijd kunnen nemen voor vrijwilligers betekent: werk verdelen en daardoor verbinden, ontlasten; vrijwilligers begeleiden naast ander (kerkelijk) werk doen, is nauwelijks een optie (overbelasting). Er zijn veel manieren om hiermee om te gaan. De gemeente moet daarin snel een keuze maken. Zeker nu de landelijke campagne nieuwe leden/vrienden genereert. De Kerkenraad moet zich ter degen realiseren dat wanneer vrijwilligers uit de gemeente de follow up doen van een financiële investering, dat altijd naast de eigen/persoonlijke activiteiten moet passen. Wanneer professionals het doen, is het hun werk, plannen ze het in en wanneer zij ziek zijn of het anderszins niet kunnen realiseren, is er een vervanger. Professionaliteit is er ook in de gemeente aanwezig. De moeite waard om te inventariseren en hiervan wederzijds profijt te hebben. Mogelijk vergroot dit het draagvlak/deelname aan activiteiten binnen de gemeente.

Bij alle naar buiten gerichte activiteiten (zoals Filmcafé, Requiemconcert, Arminiuslezing etc.), kunnen toon en stijl zakelijk, vriendelijk, uitnodigend zijn; schriftelijke communicatie vraagt een speciale manier van schrijven die de lezer het gevoel geeft een ‘graag geziene gast’ te zijn.

Toelichting op aandachtspunt:

Gewaardeerd voelt men zich ook wanneer: bedankbriefjes, bloemen- en verjaardagskaarten, e-mails, zakelijke correspondentie en andere attenties (bloemen, Kerstazalea, kerstkransen, kadobonnen etc) die de Remonstrantse Gemeente Rotterdam uitgeeft de toon en de sfeer heeft die waardering weergeeft. *Dat* het de uitstraling heeft dat er tijd voor genomen is en dat er zorgvuldig en met kennis van zaken over is nagedacht. Het geldt ook voor attenties voor mensen die ‘gelauwerd’ worden. Voorbeeld: niet snel nog een bos bloemen moeten halen omdat het vooraf niet geregeld is, of buiten adem aankomen met een tas verfrommelde plantjes omdat de een niet van de ander weet of hij/zij het zou regelen. *Dat wat* men voor de gemeente wil doen, waardevol is voor het grotere geheel waarvan we allemaal onderdeel zijn. *Dat* iedereen zich houdt aan de regels die Arminius stelde voor huurders: niet roken in het gebouw, alles achterlaten zoals je het zelf fijn zou vinden: gewoon prettige huurders zijn. Ook als je een ruimte niet gevonden hebt zoals beloofd. Gewoon kort en zakelijk bespreken en er geen berg van maken. We varen immers een nieuwe koers! Samen dragen we de gemeente en leveren we een bijdrage aan groei en in standhouding. De *verhuurder* levert o.a. een bijdrage door het gebouw te onderhouden, waarin *wij* graag onze bijeenkomsten houden.

NB: de hierboven genoemde items geven een indruk over onze communicatie die naast schriftelijke uitingen belangrijk is; wanneer we ons ervan bewust zijn, kunnen we er ons voordeel mee doen :-).

Taak: a. pilot-project opzetten waarbij activiteiten 2015 voor Rotterdam en Breda adequaat onder de aandacht worden gebracht;
b. schriftelijke (standaard) uitingen van de gemeente toetsen/bekijken en waar nodig aanpassen;

Wie: a. PR-commissie kerkenraad ; b. ?

Wanneer: 1 januari tot en met 31 december 2015

Financiën: p.m. begroting indienen voor KR-weekend in september 2014

Vraag: is er professionele ondersteuning nodig van buiten de gemeente?

Vraag: welk doel *precies* wil de gemeente op welk tijdstip bereikt hebben?

Bijvoorbeeld: in 2018 200 nieuwe leden erbij

Welke meetbare stappen nemen we? Wanneer weten we dat we op de juiste weg zijn, wanneer bepalen we of we ‘moeten’ bijsturen of iets heel anders doen/een andere weg inslaan?

Onderdeel van opbouw leden/vriendenadresbestand kan zijn actief vragen naar e-mailadres van bezoekers t.b.v. een gericht uitnodigingsbeleid van (specifieke) remonstrantse activiteiten.

Drempel 2:

(Potentiële) nieuwkomers vinden het onduidelijk wat de RB hen te bieden heeft voor hun geloofsleven;

Aansluiten bij een geloofsgemeenschap omdat dit 'erbij hoort' is niet meer vanzelfsprekend, het moet een duidelijke persoonlijke meerwaarde hebben.

Oplossingsrichting Motivaction:

Meerwaarde duidelijk benoemen, bijv. de ruimte voor intellectuele verdieping, de open blik ten opzichte van andere wereldgodsdiensten, christelijke afgescheiden geloofsgroepen en tradities
Een bijzonder programma aanbieden in lezingen en kringen

NB: dit soort activiteiten zijn ook interessant voor de bredere groep zinzoekers.

Situatie Rotterdam:

Ca 20 nieuwkomers per jaar verstaan de impliciete meerwaarde van de remonstrant.

Oplossingsrichting Rotterdam:

Persoonlijke meerwaarde explicieter formuleren gekoppeld aan concrete (groeps)activiteiten.

Speerpunt 2 impuls extern gerichte activiteiten in relatie tot Drempel 2

Naast reeds genoemd Filmcafé, Requiemconcert, Arminiuslezing etc., drie tot vier keer per jaar een Spiritcafé, onder de titel *Remonstranten in Arminius*. Doel: op informele en open wijze de wereld van het geloof en die van kunst, literatuur, filosofie en wetenschap verbinden.

Taak: organiseren café, uitnodigen interessante gasten en interessante toehoorders, etc.

Wie: aparte groep Spirit-café (aantal?); per editie wisselend van samenstelling waarbij twee vaste groepsleden om te waarborgen dat wat bereikt is en wat bezoeker als aangenaam, interessant etc heeft ervaren, mee kan naar de volgende bijeenkomst; levert nieuwe spirit :-)

Wanneer: eerste keer voorjaar 2015

Financiën: p.m.

Drempel 3:

Respondenten ervaren sterk een contrast tussen eigentijdse vrije geloofsbeleving en traditionele vorm en uitstraling.

Aanbeveling Motivaction:

Contrast tussen inhoud en vorm verkleinen door een meer eigentijds begrippenkader, beeldcommunicatie en andere vormen van eredienst naast de traditionelere vorm.

Situatie Rotterdam:

Rotterdam heeft keuzes gemaakt in inhoud en vorm en legt eigen accenten. In de afgelopen jaren zijn een aantal vormen van vieren en het geloof ter sprake brengen, uitprobeerde. Sommige met andere zonder resultaat.

Oplossingsrichting Rotterdam:

Opnieuw bewust gemaakte keuzes doornemen en besluit(en) nemen of dit de juiste keuzes zijn voor de langere termijn.

Is er sprake van contrast tussen inhoud en vorm? Zo ja, is dit contrast bewust gekozen/wenselijk? Wanneer dit niet wenselijk is, wat staat de KR/Remonstrantse Gemeente Rotterdam te doen.

Drempel 4:

Focus remonstranten is rationeel.

Benadering van religie en zingeving is gebaseerd op woord en tekst.

Aanbeveling Motivaction:

naast het bieden van intellectuele verrijking en maatschappelijk engagement is het van belang mensen emotioneel te raken. Het gaat om de persoonlijke relevantie van geloof voor het eigen leven, bijvoorbeeld in relatie tot 'life events', geboorte, doop, studeren, promotie, huwelijk, overlijden (lees rituelen).

Situatie Rotterdam:

Een goede balans zoekend tussen rationeel en emotioneel. Intellectuele uitdaging, oppassen voor eenzijdigheid. Mensen zoeken naar beleving, ervaring, willen geraakt worden.

Oplossingsrichting Rotterdam:

Vindt uit waar de emotionele belangstelling van de doelgroep(en) ligt. Biedt bij live events *dat* aan wat emotioneel verrijkt, naast activiteiten met intellectuele verrijking en maatschappelijk engagement.

Beschrijf/verbeeld hierbij de relevantie van het persoonlijke geloof voor het leven.

Speerpunt 3 kerkdiensten anders in relatie tot Drempel 3 en 4

Naast de gebruikelijke diensten jaarlijks drie diensten met vernieuwend karakter op het gebied van de vorm: beeld en geluid, andere gezangen, andere presentatie.

Taak: inhoud geven aan 'kerkdienst anders'; echt vernieuwend, niet dat iemand een bijbeltekst voorleest of een enkeling een instrument bespeelt of zingt (dat is meer oude traditie); grootschaliger als dans van Codarts, harpkwartet, saxofoonorkest, buitenlandse artiest/performer; groots en meeslepend

Wie: predikanten
Wanneer: drie keer in het jaar
Financiën: p.m.; deze buitenissigheden kosten soms een fractie van andere investeringen :-)

Drempel 5:

Nieuwkomer ervaart dat gemeente hen nodig heeft voor het voortbestaan; voelt zich overvallen met gewenste bijdrage(n) aan activiteiten onder het mom van talenten benutten;

Aanbeveling Motivaction:

Het besef dient te groeien dat nieuwkomers niet slechts dienen als steunpilaren om het bestaande in stand houden, maar ook als inspiratiebron voor nieuwe inzichten en nieuwe vormen.

Situatie Rotterdam:

Nieuwkomers komen actief af op iets dat hen in de gemeente aanspreekt. Zij vinden iets waarnaar zij op zoek waren.

Bestaande gemeente ziet nieuwkomer vooral/ook als vrijwilliger die een bijdrage kan leveren?

Oplossingsrichting Rotterdam:

Er is altijd sprake van een wisselwerking. Nieuwkomers en gemeente beide hebben hun ideeën en talenten, zijn een inspiratiebron. Gemeente en nieuwkomers moeten elkaar willen leren kennen in hun interesses en lifestyle. Wat hebben we gemeenschappelijk en waarin kunnen we elkaar versterken en tot ons recht komen.

Open vragen:

- Weten de Remonstranten Rotterdam wat nieuwkomers van onze gemeente verwachten?
- Komen nieuwkomers als consument of willen/kunnen zij een vrijwillige bijdrage leveren aan het geheel/het voortbestaan van het gedachtegoed?
- Hoeveel van de huidige gemeenteleden of vrienden zijn consument en/of leveren een vrijwillige bijdrage?
- Hoe zijn de verschillende vrijwilligersgroepen nu georganiseerd en wat is nodig voor de komende jaren: meer vrijwilligers of zijn er voldoende, is de organisatie van vrijwilligers (groep/individueel) naar wens/efficiënt of is anders begeleiden vrijwilligers gewenst; of laten zoals het is.

Speerpunt 4 te nemen stappen los van de hierboven genoemde drempels

Te denken valt aan:

- Oriëntatiecursus door het jaar heen met follow up (hiermee experimenteren we in kerkseizoen 2014/2015)
- Gesprekskringen nieuwe stijl als aanbod voor nieuwe leden/vrienden n.a.v. landelijke campagne

Opmerking: aansluiten bij bestaande kringen voelt voor nieuwkomers niet altijd prettig omdat de kringen vaak al *een leven lang* bestaan waardoor men elkaar door en door kent; nieuwe kringen zijn o.a. daardoor gewenst.

- Jongeren, studenten en young professionals betrekken op een voor hen aansluitende manier. Jongeren tot ca studenten leeftijd alvast laten proeven van samen met volwassenen betekenis hebben voor een gemeente; ideeën van jongeren zijn verrijkend, veelzijdig, onverwacht, vol humor, relativerend en slim; De jongeren van de Rotterdamse gemeente zijn in vrijzinnige kring een unique selling point.
- Voor nieuw ingekomenen af en toe een specifieke activiteit organiseren; bijvoorbeeld voor Doopouders. Hierbij kunnen ook anderen aansluiten?

Taak: pas bekend als activiteiten benoemd zijn
Wie: laten aansluiten op doelgroep
Wanneer: in seizoen/jaarplanning opnemen
Financiën: reëel bedrag opnemen in begroting